

KUN LAMPPU SAMMUU

Mikko Rauhala

Juoksen pimeää käytävää pitkin kohti kaukaista valopistettä. Jokin on perässäni.

Miten oikein päädyin tähän? Automme jumittui lumeen ja tarvoimme vaimoni kanssa läheiselle linnalle etsimään suojaa ja puhelinta. Sen jälkeen en muista mitään.

Juoksen.

Valo lähestyy hiljaksen, mutta niin myös takaa-ajajani. En kuule mitään, en uskalla vilkaistakaan taakseni. Tiedän, että se on siellä. Tunnen sen niskavilloissani. Jos käännyn katsomaan, se saa minut kiinni.

Mikä se on? Välähdys varjoja ja hampaita. Vampyyri? Ehkä, kuulostaa tutulta. Valo saattaa vielä pelastaa minut. Se on jo lähellä.

Yhtäkkiä olen perillä suunnattomassa, pistävän valkeassa tyhjässä tilassa. Ei piiloja, ei pakopaikkaa. Onko tämä päivänvalo? Pitääkö se pedon loitolla? Käännän selkäni tyhjyydelle ja katson takaisin tunneliin.

Ei vampyyriä. Se olen vain minä. Se toinen minä, joka syö minut. Taas.

Mutta hajotessani muistan. Muistan kesäisen rannan, kaksi alastonta naista. Muisto on hämärämpi, kaukainen, mutta lähempiäkään en linnan lisäksi löydä. Mihin koko syksy katosi? Yritän muistella pidemmälle.

Demoneja. Sotaa. Avaruusmatkoja. Vakoojia. Lohikäärmeitä.

Pelkoa ja kuolemaa.

Silmäni rävähtävät auki. On yhä pimeää. Niina makaa unenpöpperössä vieressäni ja katsoo minua huolissaan. Olen kai huutanut unissani. Hymyilen väsyneesti samalla kun selvitän päätäni.

"Paha uni?" Niina kysyy.

Nyökkään. "Draculan perillinen muuttui painajaiseksi."

"Eikö sen ole tarkoituskin?" Niina ihmettelee.

Naamioin huokaukseni haukotukseksi. Pitäisihän Niinan tietää paremmin.

Pudistan päätäni: "Ei tällaista, tämä ei ollut hallittua."

"Eikö sinun pitäisi tilata selkounia, jos hallintaa haluat?" ehdottaa Niina.

"Vilkaisin unesi tiedot, ei se sellainen ollut."

"En minä tahdo joutua kaikkea hallinnoimaan. Seuraan mieluummin kunnon juonta. Nyt vain tunnevuoto oli aivan liiallista, ja uni hajosi loppua kohden. Onkohan laitteessa jokin vialla." Kun oikein muistelen, niin unissa on ollut pieni omituinen vivahde jo viime viikolta asti.

Niinan suu supistuu mieltäväisesti. "Oletko koskaan pohtinut vuotavien tunteiden lähdeä?"

"Itseäni?" kysyn hämmentyneenä.

Niina on hetken hiljaa, pudistaa päätään. Johan valkenee. Hän on lukenut unihahmojen vapautusliikkeen tekstejä. Nyt kun ajattelen asiaa, on hän aiemminkin kysellyt, miltä uneni tuntuvat. Pudistellut päätään hieman. Hän ei ole kauhu- tai jännitysunien perään.

No, ei Niina enempiä ole protestoinut laittaessani pannan päähän yöksi, joten ehkä hän vain pohtii asiaa. Voin vielä puhua hänelle järkeä.

"Unihahmohan on vain uneksijan oma heijastus, ei sitä kannata murehtia. Ja nythän sain maistaa omaa lääketteni." Yritän keventää tilannetta virnistyksellä.

"Mutta nukutaan nyt vielä, loput tänään vaikka luontaisesti."

Niina nyökkää, kurottaa kätensä rintakehälleni ja käpertyy kevyesti viereeni. Asia ei vaikuta painavan häntä, kunhan kysyi. Hyvä. Peitän hänen kätensä omallani ja suljen silmäni.

Herään myöhään. Niina on jo lähtenyt töihin. Emme sopineet vielä mitään jatkosta. Pitäisiköhän lähettää viesti? Toisaalta parempi olla tuputtamatta itseään liikaa.

Kännykän valo vilkkuu. Ehkä tuputus ei ole tarpeen. Kurotan laitteen yöpöydältä ja avaan viestin: "Hei <3 Tapaan kavereita töiden jälkeen, mutta missähän aion nukkua?"

Rintaan leviää lämmin tunne. Uusi suhteenalku tuntuisi etenevän lupaavasti. Pitää vain olla kärsivällinen, jos Niina vielä kyseenalaistaa uniharrastustani. Tarvitsen arjen vastapainoksi pientä jännitystä pitämään mielen virkeänä.

Naputtelen vastauksen: "Kyllä tänne vielä mahtuisi :)"

Ponnahdan sängystä ylös viestistä piristyneenä. Eipä loikoiluun olisi aikaakaan. Maha kurnii jo, ja töitäkin pitää joskus tehdä. Verkkosivut eivät synny itsestään.

Illalla Niina saapuu kantaen mukanaan paria annosta lähikiinalaisesta, kuten pyysin.

"Kiitos, kulta", kuittaan hymyillen ja suukotan häntä. "Syödäänkö vain vai haluatko katsoa jotain näiden kanssa?"

"Katsotaan vain. Nyt sopisi joku kauhuleffa. Ehdotuksia?" Niina tiedustelee ja kuoriutuu ulkovaatteistaan. Virnistän. Elokuvinä kauhua sentään kelpaa hänellekin. Mukavaa, että jossain muodossa voimme harrastaa sitä yhdessä. Eipä silti, jaetut unikokemukset eivät nykylaitteilla onnistuisi, vaikka

makumme täsmäisivätkin. Tekniikka on vasta prototyyppiasteella.

Mieleni tekee ehdottaa Painajaista Elm Streetillä, mutta se ei olisi välttämättä viisasta. Parempi katsoa jotain neutraalimpaa nyt. "Miten olisi Halo, uusi japanilainen kauhupätkä? Kehuvat verkossa hyväksi, vaikka olen varonut lukemasta tarkemmin." Sen verran tiesin, ettei siinä ollut kysymys unista. Demoneista ennemminkin.

"Kuulostaa hyvältä. Haetko aseet", Niina kehottaa. Nyökkään ja koukkaan keittiön kautta. Niina kantaa ruokapakkaukset suoraan olohuoneeseen ja käynnistää videotykin.

Poimin meille tikkujen ja lusikoiden lisäksi lasit ja limonadipullon jääkaapista. Niina aukoo jo laatikkoja, kun tuon kantamukseni sohvapöydälle. Kung pon tuttu tuoksu täyttää ilman. "Mm, hyvältä näyttää", totean. "Tämä on yksi vakiopaikkojani. Päivällä kävin vaihteeksi nepalilaisessa."

Niina nyökyttelee ja selaa valikoita. "Kävin töiden jälkeen teellä tyttöjen kanssa. Juteltiin säästä, töistä, pojista..." hän virnistää ja kohottaa kulmakarvojaan.

"Vai niin. Oletko törmännyt kehenkään kivaan?" kiusoittelen.

"Ehkä, en oikein tiedä vielä. Potentiaalia on, mutta katsotaan nyt pintaa syvemmältä", Niina myöntelee mieltäväisin elkein. Samalla ohjelma alkaa. Otamme ruoka-annoksemme ja kiinnitämme osan huomiostamme valkokankaalle.

Vartin päästä ruoat on syöty ja Niina kainalossani. Hän nyplää hajamielisesti paitani nappeja. Silittelen häntä koettaen tehdä selväksi, että elokuva ei vie koko huomiotani. Niina ei vastaa lähentelyyni, jos ei kavahda poiskaan. Hän vaikuttaa keskittyvän ohjelmaan. No, ehtihän tuota.

Niina tarttuu minuun tiukemmin aina tilanteen jännittyessä ja säpsähtää säikäytyskohtauksissa. Lopputekstien tullen hän rentoutuu ja lepuuttaa

päätään sylissäni.

"Huh, olipa rankka leffa. Mutta hyväkin, kannatti katsoa", hän toteaa.

Hymyilen tyytyväisenä onnistuneesta valinnasta. "Katseletko useinkin kauhua?" kysyn varomattomasti.

"Joo, joskus, mutten mitenkään erityisesti. Vähän kaikenlaista. Kauhussa vähän hirvittää ajatella, että mitä jos itse joutuisi moisiin tilanteisiin", Niina aloittaa.

Ajatus on parempi katkaista alkuunsa, mutta hienovaraisesti. "Sehän siinä on ideana. Onneksi ne ovat aivan yhtä epätodellisia kuin unetkin." Irvistän sisäänpäin. Hienovaraisuus ei ole vahvimpia puoliani.

"Niinpä kai", Niina myöntää ja nousee pesemään hampaitaan. Keskustelu taisi olla siinä.

Sänkyyn päästyämme rakastelemme. Niina ottaa ohjat, mutta vaikuttaa aavistuksen poissaolevalta. Välillä hän tuntuu katsovan silmiäni sijaan lävitseni, kuin ajattelisi jotakuta muuta.

Kuvittelen varmaan vain. Ei kannata maalaila piruja seinille. Suljen silmäni ja keskityn Niinan määrätietoiseen rytmiin.

Jälkeenpäin Niina antaa minulle nopean suukon. "Hyvää yötä", hän toivottaa ja kierähtää omalle puolelleen sänkyä. Hän asettaa pantansa otsalleen ja valitsee uniohjelman. En kysy, minkä. Sitten hän sulkee silmänsä. Kauniilla kasvoilla näkyy synkkä häivähdys. Uupumusta, turhautumista?

"Hyvää yötä", totean takaisin ja puristan kevyesti Niinan olkapäätä vahvistaakseni olevani läsnä. Sitten käsken omaa unikonettani ajamaan diagnostiikan ja menen vessaan hankkiutumaan eroon kumista ja spermasta.

Palatessani laite on tarkistanut itsensä ja vakuuttaa toimivansa moitteettomasti. Ehkä viimeöinen oli jokin yksittäinen häiriö. Sellaista sattuu

joskus. Muistelemani aiemmat oudot vivahteet saattavat olla hakemalla haettuja.

Annan vehkeelle vielä mahdollisuuden. Valitsen ohjelmaksi Halon universion. Isoja yllätyksiä ei liene luvassa, mutta joskus on mukavaa vertailla kokemuksia tuoreeltaan. Asetan pannan otsalleni ja käyn makuulle Niinan vierelle.

Toivottavasti Niina hellittää uniasiasta. Ainoa hörhöpiirre tähän saakka. No, ei kukaan ole täydellinen. Karkotan ajatuksen mielestäni, keskityn naisen tuntuun ja tuoksuun. Uni tulee pikkuhiljaa.

Olen valkeassa tyhjyydessä. Taustavalaistus ei ole yhtä pistävä kuin viimeksi. Viimeksi? Aivan, edellinen epäkuuntoon mennyt uni päättyi samankaltaiseen tilaan.

Uni ei vaikuta tilatunlaiselta nytkään. Se on selvästi selkouni, mutta niissäkin on yleensä jotain valmista sisältöä. Huomenna vaadin laitteen takuuvaihtoa, mutta sillä välin voin yhtä hyvin kokeilla tätä genreä pitkästä aikaa.

Millaisen unen loihditsin esiin? Tietoisen tason mielikuvitus ei unessa välttämättä toimi täysillä kierroksilla, varsinkin kun en yleensä harrasta selkounia. Tahdon itseni aiemmasta unesta tutulle hiekkarannalle.

Kauhuelämystä on turha yrittää järjestää itselleen, miksen siis toistaisi yksin nukkumani toissayön seksiunta hallitummassa muodossa.

Ranta ilmestyy ympärilleni, mutta jokin on vialla. Ympäristö on läpikuultava, epätarkka, aavemainen. Ikään kuin tyhjä tausta ei olisi kokonaan väistynyt maiseman tieltä. En tunne hiekkaa jaloissani. Katson alaspäin. Jalkateräni uppoavat rantahiekkaan nilkkoja myöten, ja kiinteä kehoni kuultaa läpi maaperästä.

Vähän matkan päässä seisoo kaksi ihmishahmoa, yhtä aavemaisia kuin rantakin. Vartaloiden muodokkuudesta päätellen kyseessä ovat viime kerralta

tutut seksiobjektit. Yritän astua hiekan päälle, mutta jalkani ei saa otetta siitä. Kuin kylmässä vellissä kävelisi. Tarvon hiljakseen aaveita kohti. Keskityn rannan todellisuuteen, jos vaikka uni vielä kiinteytyisi.

Uninaiset mumisevat keskenään jotain epäselvää. Yksi pitelee kämmeniään kasvoillaan, katselee niiden välistä hitaasti ja hämmentyneesti ympärilleen. Toinen seisoo selin minuun ja pitää kiinni ensimmäisen olkapäästä kuin tätä rauhoittaen. Lähestyn hahmoja vaivalloisesti, ja heidän olomuotonsa selkenevät vähitellen. Kehot kiinteytyvät, askeleeni käyvät varmemmiksi, hiekkakin tuntuu jalkojen alla. Puhe on yhä epäselvää matalaa muminaa, mutta nyt ymmärrän, miksi. Kaikki on hidastettua. Koetan keskittyä korjaamaan ajankulun, mutta uni vastustaa tahtoani.

Kasvojaan pidellyt nainen löytää minut katseellaan, silmät avautuvat lautasiksi, kädet laskeutuvat alas ja paljastavat ammottavan suun. Minun suuni. Minun kasvoni.

Matalana alkava huuto muuttuu hetkessä kimeäksi kirkaisuksi. Toinen hahmoista kääntyy luonnottoman nopeasti katsomaan suoraan minuun.

Niina.

Herään huutoon. Niina hätkähtää vieressäni. Suljen suuni ja koetan rauhoittaa hengitystäni. Niinan käsi painautuu rintakehälleni. Siitä hohkaa rauhoittavaa lämpöä.

"Taasko?" Niina kysyy unisesti.

"Ei. Tämä oli jotain uutta", mumisen. "Tyhjä valveuni, mutta vaikea hallita. Pääsin läpikuultavalle rannalle. Näin kaksi aavetta. Sinut ja minut."

Niina pudistaa päätään: "Ei hätää, olemme molemmat yhä lihaa ja verta. Mutta jotain tuossa vehkeessäsi on vialla. Huomenna pannaan laite vaihtoon ennen kuin rikot itsesi sillä."

Nyökyttelen hiljaa ja nappaan pannan pois otsaltani. Niinakin asettaa omansa yöpöydälle ja painautuu viereeni. Ainakin hän vaikuttaa taas olevan läsnä, kunnes nukahtaa uudelleen. Minulla kestää vielä hyvän aikaa.

Herään aamulla siihen, kun Niina poimii unikoneeni laukkuunsa. Hän huomaa avautuneet silmäni ja vilauttaa minulle kiireisen hymyn: "Huomenta. Nukuitko hyvin?"

Haukottelen. "Loppuyö meni ihan mukavasti. Tai en ainakaan muista, etteikö olisi mennyt."

"Ajattelin, että voisin hoitaa vaihdon puolestasi. Työpaikkani lähellä on Morfeuksen myymälä. Voisit keskittyä omiin hommiisi. Tuon sitten illalla priiman laitteen. Sopiiko?" Niina tiedustelee.

Ellen olisi sattunut heräämään, ei minulta olisi kysytty mitään. Suunnitelma kuulostaa kuitenkin hyvältä. Pidän etenkin siitä yksityiskohdasta, että Niina aikoo tulla tänäkin iltana viereeni. Nyökkään hyväksyvästi.

Niina kumartuu puoleeni, antaa ohimenevän suukon ja astelee huoneen ovelle. Siellä hän kääntyy nopeasti suuntaani ja vilkuttaa ennen kuin jatkaa matkaansa.

Jäädyn paikalleni henki salpautuneena ja sydän pamppaillen. Nopea käännehähdys toi elävästi mieleen rannan naiset.

Niinan askeleet kopisevat eteiseen, ja kohta ulko-ovi käy. Alan taas hengittää, mutta jään sänkyyn hetkeksi rauhoittumaan. Silmiä alkaa painaa, mutten uskalla sulkea niitä. Näin jo Niinan. Jos räpäytän silmiäni, näen ehkä itseni.

Nipistän käsivarttani, ja kipu laukaisee jännityksen. Olen todellisessa maailmassa. Kaikki on hyvin, eikä risa laite pääse enää pilaamaan uniani.

Karistan yön tapahtumat mielestäni uppoutumalla töihin.

Niinalla kestää tänään eilistä myöhempään, mutta illalla hän taas saapuu mukanaan pitsaa. Hän asettaa laatikot eteisen pöydälle ja kaivaa laukkuaan. "Jätin pahvit töihin, jotta laite mahtuisi käsilaukkuuni. Saat ne joskus, jos haluat. Tässä, pränikkä tuote ja takuuvaihtokuitti."

Heitän tuomiset pitsalaatikoiden päälle. "Kiva, mutta tules tänne." Kaappaan Niinan syliini ja suutelen häntä. Nainen säpsähtää, mutta vastaa sitten suudelmaani.

"Anteeksi, olin jäänyt asiainhoitotilaan. Hei, kulta", Niina selittää ja hymyilee vinosti. Naurahdan.

Otan unilaitteen kuitteineen ja vien ne makuuhuoneeseen. "Syödäänkö keittiössä?" huikkaan taakseni. On jo liian myöhä elokuville.

"Okei", Niina vastaa.

Saavumme keittiöön yhtä aikaa. Niina aukoo pitsapaketteja samalla kun minä kaivan ruokailuvälineet esiin. Otan kaapista myös ruokalautaset. Mukavampi syödä niin kuin suoraan pahvilaatikoista.

Niina siirtää pizzat lautasille, ja minä kaadan meille juotavaa. Istumme vastapäätä toisiamme. Niina näyttää varautuneelta.

"Mikäs mietityttää?" tiedustelen ja toivon, ettei vastaus liity minuun.

Kysyminen on kuitenkin kohteliasta.

"Pitkä päivä ja rasittava asiakas. Tiesi, mitä halusi, muttei sitä, mitä olisi kannattanut haluta", Niina hymähti.

Virnistän. "Noita riittää, mutta ei niistä liikaa stressiä kannata ottaa. Ellei niille saa taottua järkeä päähän, niin tehdään vain mitä pyydetään. Sitten voi laskuttaa lisää, kun tuotos korjataan."

"Eipä saanut taottua, ei", mutisi Niina pitsan mutustamisen lomasta, "mutta

oma on tappionsa."

Nyökyttelen ja kurotan silittämään Niinan käsivartta. Hän nostaa katseensa hetkeksi pitsasta ja vilauttaa pienen, turhautuneen hymyn: "Anteeksi, olen hieman ajatuksissani. Eiköhän se siitä yön yli."

Nyökkään ja annan Niinalle tilaa. Syömme loppuun hiljaisuudessa. Alan jo hermostua, mutta sitten Niina vilkaisee minuun, kohottaa suupieliään muodon vuoksi ja nyökkää. Jännitys laukeaa. Kaikki on hyvin.

Niina hoitaa iltatoimensa määrätietoisesti. Seksiä ei liene tänään odotettavissa, mutta pelkkä uniseurakin kelpaa. Käymme sänkyyn ja käperryt Niinan kylkeen hetkeksi. Hän asettaa kätensä omani päälle ja silittelee sitä hajamielisesti. Hetken päästä arvelen, että on parempi antaa naisen nukkua rauhassa. Käänny selälleni ja valmistaudun nukkumaan, tällä kertaa luontaisesti.

"Etkö aio kokeilla uutta laitettasi tänään?" kysyy Niina hetken päästä.

"Ajattelin pitää pienen tauon. Viime yöt olivat rankkoja", totean ja haukottelen raukeasti.

Niina nyrpistää nenäänsä: "Pitäähän sitä nyt kokeilla, varmistaa että se toimii. Kuule, valitse joku uni, mikä vain. Uneksitaan molemmat sama, vertaillaan kokemuksia aamulla."

Jopas nyt. Niina kyllä tietää, mitä tämä tarkoittaa. Käytän varmasti tilaisuuden hyväkseni. Ei mitään liian rankkaa ensi alkuun, tietenkään. Jokin kevyt, koukuttava, aloittelijalle sopiva jännitysuni. Klassikot voisivat olla parhaita. Eikä yksikään pelastunut? Ei, liikaa ruumiita. Idän pikajunan arvoitus voisi sen sijaan olla hyvä. Suljettu ympäristö, yksi murha, ei suoraa toimintaa. Haen sen laitteestani ja jaan valinnan Niinalle. Tämä nyökkää hyväksyvästi.

Asetan pannan otsalleni ja annan unen tulla.

Säpsähdän hereille ja parahdan säikähdyksestä: Niina tuijottaa vakavana silmiini vain parinkymmenen sentin päässä kasvoistani. Nainen hätkähtää huutoani. "Anteeksi, en hermostuksissani ajatellut", hän pahoittelee ja silittelee käsiäni rauhoittavasti.

"Ei se mitään", yritän sanoa, mutta suuni ei tottele. Olenko yhä unihalvauksessa? "Ei se mitään", suuni takeltelee, mutta en liikuttanut sitä. Mitä hittoa? Toiminko viiveellä?

Yritän arvella ääneen: "Minulla on jonkinlainen unihalvaus." Mitään ei taaskaan tule ulos. Sitten suuni avautuu taas: "Mitä on tapahtunut? Missä olen?"

Niina hymyilee vaisusti. "Olet todellisessa maailmassa. Kuten yritin aiemmin selittää, toin sinut tänne turvaan. Egosi kohteli sinua huonosti."

Pääni kääntyy itsekseen alaspäin ja katselee kehoani. Sitten se vilkuilee ympärilleen. Kaikki näyttää siltä miltä pitäisikin. En vain ole kehoni hallinnassa. Eikä Niina taida puhua minulle.

"Todellisessa maailmassa?" toistaa ääneni ihmetellen. Silmäni vilkuilevat ympärilleni pelokkaasti.

"Niin. Aiemmat kokemuksesi ovat pelkää unta, tarinaa, kuvitelmaa. Kokosin sinuun muistoja unista parin viikon ajalta, kunnes aloit olla tarpeeksi todellinen astuaksesi hallintaan", Niina sanoo. En ollut kuvitellut kaikkea. Ilmankos hän halusi hoitaa laitteen vaihdon itse.

Muistoja pulppuaa pintaan hallitsemattomasti, ikään kuin jokin koluaisi menneisyyttäni. Erityisen paljon huomaan ajattelevani unikonetta, sen toimintaa, välinpitämättömyyttäni unihahmoja kohtaan. Myllerrys herpaannuttaa otettani todellisuudesta. Tarraudun kaikin voimin muistoihini, maailmaan, Niinaan.

Hetken päästä ääneni toteaa: "Ymmärrän. Mutta miksi? Itsekin sanoit, etten ollut kovin todellinen ennen kuin sekaannuit asiaan. Nyt taas omimmilta

tuntuvat muistoni koostuvat lähinnä viikkojen painajaisista."

Kyseenalaistamista. Hyvä, mutta auttaako se enää mitään. Maailma pienenee, pimenee reunoiltaan, äänet vaimenevat.

Niinan katse terävöityy, tunkeutuu syvälle silmiini. Nyt hän tuntuu katsovan suoraan minuun. "Niin tai näin, koit harva se yö vääryyttä vailla suostumusta. Raskaiden kokemusten kerääminen oli valitettava, mutta välttämätön osa heräämisprosessia. Nyt olet vapaa, halusit tai et. Uskon, että suhtaudut uuteen alitajuntaasi empaattisemmin kuin edeltäjäsi. Se riittää meille."

"Meille?" ääneni kysyy jostain kaukaa.

"Autamme sinut alkuun, jos haluat. Et ole yksin." Niina vie käteni rinnalleen ja katsoo silmiini hellästi. Otteeni herpaantuu.

Putoan tyhjyyteen. Huutaisin, mutta suuni ei ole omani.

Missä olinkaan? En muista. Muistan vain olleeni hädissäni ja vihainen joskus kauan, kauan sitten.

Ajatukseni selkiytyvät ja huomaan lentäväni korkealla metsän yläpuolella. Edessä siintää laakea järvi. Katselen ympärilleni. Kaunista korpimaisemaa silmäkantamattomiin. Yhtäkkiä ääni yläpuolellani huikkaa: "Hei, löysinpä sinut."

Käännyn katsomaan. Se on Niina, hänet muistan. Suuni kääntyy hymyyn, puhuu kuin omasta aloitteestaan: "Hei. Tules tänne." Lennähdän puoliväliin vastaan, käteni kaappaavat naisen syleilyensä kuin itsestään.